

БҮРЯДАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БҮРЯДАЙ ОБКОМОЙ.
БҮРЯДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ. МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1985 оной сентябриин 12, четверг Сэн 3 мүнгэн.

ПРОМЫШЛЕННА КОМПЛЕКСЫЕ ЭРШЭ ТҮГЭСӨӨР ХҮГЖӨӨХЭ

1985 оной сентябриин 7-до Целиноград хотодо партийна-ажыхын эдэбхтэдэй зүблөөн дээрэ М. С. ГОРБАЧЕВОЙ хэлэнэн үгэ

Түсэбтэ арбан нэгдэхки та- бан жэлэй нүүлшин жэлье ам- жалтатайгаар түгэсхээ талаар худалмэринин тул шухала бай- хье М. С. Горбачев онсолон тэмдэглэбэ. Ерээдүй үндэсэ хуури табихын, шэнэ түсэбтэ табан жэлье хайнаар эхилхын тула энэ баһал шухала. Шэнэ табан жэлдэ экономикны, со- вет обшествае бури эршэм- тэйгээр хүргөөхэ зорилго та- бина бшуубди.

Өөһэдэньгөө ноосонүүдые, байгша оной түсэбтэ даабари- нуудые дүүргэжэ түлэ олоон хэ- лэс өһотой гэжэ амалша кол- лектив бүхэн хэм мэдэхэ. Хар- ин промышленносте, ка- пительна барилгада, транспорт- да, ажануудай хэрэгжээ хангалта да худалдаа най- манай талаар хэжэ юумэн зор- илгонуу тухай онсолон хэ- лээс хүсэлтэйб. Бэрхэшлэ- нуудэй бин байгашые хаань, мүнөө жэлдэ билд нёдондо ноайнхоо эхэ орооно абахади, тарьян ажалай нүүдөөдэ про- дукци, тошолон хэлбэл, тэ- жээл бэлдэхэ дээшлүүл- жэ шадахад гэжэ найлана- бди. Мал ажалай продуктуу- дые бэлдэхэ түсэбүүдые дүүргэ бодото арга болом- жонуд бин.

Ургашын түлөө тэмсэлэй шидэхыи шата хүржэ өршө- хэй. Эдэ хоолой орооһор, мүн тэрэһэлэн малдэ эюу- гэдэхэ орооно тарьянай зүйл- нүүдээр зэрэглэмнүүдые хан- гала Казахстанай, Сибириин болон Уралдай хизаарнууд ба областнуудай хубитар эхэтэ тодорхойлодо байна. Энэ- ниние харагда абажа, КПСС-эй ЦК болон правительсто тэ- дэнэртэ эхэ түһалмажа үзүүлэн байгаа. Нүүхэдүү, мүнөө хамгэ юумэн та- наднаа дундыдана. Казахста- най, Сибириин болон Уралдай областнуудай партианга ор- ганизацинууд, ажаллад ургаса хурялгые эхэ эршэмтэйгээр, шадмаргаар үнэгэргэж, гүрэнэй орооно тарьянай ноосонүүдэ горитой хубитае оруулжа, орооно баруулаха бээ гэжэ бидэ найданади.

Томондэ түлшын-элшэ хү- сэнэй комплексын хэрэг бай- дэлые хаража үзэхэнэй һуу- лээр мүнөөдэр эдэ хоолой асуудалнуудые зүбсэн хэлсэ- хэ байһанай ухатэй гээшэ та. Эдэ бүгэдэгүйгөөр эконо- мико ашаг үрэтэй байхгүй, ардэ зоний һуудал байдалые ханжаруулаха, ороной эконо- мическа болон оборонко хүсэ шадальне бэхжүүлжэ зорилго- нуудые амжалтатайгаар шид- хэтын аргагүй бшуу.

Эдэ хоолой найдамай ба- за байгуулаха гээшэ нитэ пар- тийна, бүгэдэ ардайд хэрэг мүн. ЦК-гай апрелин Плену- мум энэ талаар тодорхой, за- лан эсэхэ заавар үгөө һэн: Эдэ хоолой программые бэ- лүүлжэ хойшолуулашгүй хэр- гэрэ, тэрэндэ онсо анхарал хандуула хэрэгтэй.

Хүдөө ажахын, агропромыш- ленна бүхы комплексын хэрэг байдэлые шэнхэлдэхэ, КПСС-эй ЦК-гай майн (1982 он) Пленум эхинийн болон эхэ хангадана. Тэрэ гэнэнээ хойшо гурбанһаа үлүүтэйхэн жэл үнэгэрэ. Эдэ хоолой про- граммые, мүн агропромышле- на комплексны хүргөөхэ шу- хала асуудалнуудай талаар хэ- дэн эхэ шидэхэбэринуудые абажа, зүб юумэ хэлэн бай- гаади гэжэ сар харуулае. Партиин хараалһан хэмжээнүү- дые бэлүүлжэ талаар худал- мэри бүхы шэглэлүүдээр хуурагдана. Хүдөө ажахын машина бүтээлгы шэнхээдэ хэрэг бэлүүлэгдэнэ. Минер- альна үтэжүүлгүүдые үйл- дэбэрлэхэ даабаринууд дүүр- гэдэхэ болонхой. Ш.нэржуу- лан хайжаруулагдаһан газары ноосонүүдэ горитойгэр үргэ- дэнэ.

Хүдөө ноюугуудые социальна талаары шэнхэдэн хубилгаха талаар хэлбэлэн айкабар эхэ худалмэрин онсолон тэмдэг- лэхэ хүсэлтэйб. Байрын гэр- низацинууд, ажаллад ургаса хурялгые эхэ эршэмтэйгээр, шадмаргаар үнэгэргэж, гүрэнэй орооно тарьянай ноосонүүдэ горитой хубитае оруулжа, орооно баруулаха бээ гэжэ бидэ найданади.

түсэбтэ дүүргэлые харадаа абахада, мал ажалай продук- туудые бэлдэхэ 1982 оной хэмжээһээ икха абаггаар (ами- ромиска байдэлые хайжа- ромиска талаар эхэ хэмжээнүү- дые бэлүүлжэ тэдэнэй эконо- мическа байдэлаа, ажахын ажал үбүүлгын дүнгүүдэй хай- наар нүүлэнэ. Ажахын тоосоо ба хамтын парядые нэ- бээр үлүүлжэ ажал үлүүдэдэ хү- нүүдэй хандалгада, амалай дүнгүүдэй хайнаар нүүлэнэ.

Хэрбээ майн Пленумһээ хой- шо хэгдэнэн манай худалмэ- ринин нитэ дун богиноһоор тобшоһол, бидэ зүб шэглэл шэлхэн байгаади, эхэ юумэ- ндэ һураабди, бага бээшэ юумэ хэгдэхэ гээшэ хэлсэ бо- лон.

Бүхыдөө орон доторнай эг- ропромышленна комплексын хүргэжэлын гол асуудалнууда хандалһын горитой эхээр үб- билдэһини-шые шухала байна бшуу. Хүдөө ажахын болон түрэнэй холбоотой халбар- нуудай хүргэжэлын асуудалнууд бүгэдэ ардайд зорилго гэжэ тоологдонэ. Хэвнэ хүдөө ажа- хын захилнууд, тэрэнэй эрил- тэ болон хэрэгжэмжүүд гол анхарала абагда, тигэмжэ тэ- дэ түрүүшын ээлжэндэ дүүр- гэдэхэ байна.

Харин эдэ бүгэдэ колхоз бо- лон совхозуудай, бусад пред- приятинуудай, агропромыш- ленна комплексын эхминүүдэй ажал үбүүлгын үр дүнгүүдэй ажаж нүүлөөб, бүхыдөө об- шество аяр ашаг үр эабаг гэнэн асуудал гарахал өһоорсо гаржа эрэнэ.

Хүдөө ажахын продукциин нитэ хэмжээн тухай хэлэхэ нооо һаа, тэрэни үйлдэб- рилгэ, энэ табан жэлэй үнэгэр- хэн хоёр жэлэйхитэй жэшэ- бэл, 22 миллиард түхэрингөөр гэхэ үл, али 9 процентээр эхэ болоо гэжэ 1983-1984 онуу- дад эссэй дүнгүүдэ хараулае. Орооно тарья, хартгабха, са- харна сөвкөл, овоц болон алм жэмэс абага нилээд үр- гаа. Эдэ жэлүүдтэ жэлэй дун- да зэргээр мяха үйлдэбэрлгэ 9 процентээр, һүл-э 8 процен- тээр, үндэгэ — 6 процентээр ургаһан байха юм. Эңэ жэйлэй

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачев ал- банай хэрэгээр манай орондо ерээд байһан Германиян соци- аль-демократическа партиин түрүүлэгшин орлогшо, Хойто Рейн-Вестфали (ФРГ) гэдэг газарай премьер-министр Йоган- нес Раутай сентябриин 10-да Кремль, соо уулзаба.

Мүнөө үени уласоорондын байдал арадуудай хаанагь эхээр зобооно, ушарын гэхэдэ, буу эбэсүүдые бүтээн гар- галга, баруун болон зүүн оронудай хоорондох хэмжөөр зу- рилдөөнэй улам үгэдэжэ байгаа бүхы хүн түрэлтэндэ туй- лай эхэ, һүйдэлтэй хойшолонгуудтай шэнэ дайтай аюулые үргэдхэн дэбэргэнэ гэжэ хоёр тала үгээс ойголголсон, бу- тэмжтэй һайн орон байдалда үнэгэрэн хөөрлөөдөнэй үедэ тэмдэглээ. Туйлай эхэ аюул уршаг руу хүмэрин оролгые зай- суулан сарахын тула эб найрамдалай, шахардуу шанга байда- лые һуларуулгын, бүтэмжтэй һайн харилса холбоо тогтоол- гын аша түһэдэ эдэбхитэйгээр, оролдосотойгоор ажал абуу- ла шухала гэжэ КПСС-эй болон СДП-гэй хүтэлбэрлхы түлөө- лэгшэд нитэ нэгэ һаналтайгаар мэдүүлбэ гэжэ баталагдана.

СССР-эй дотодин хүгжэлтэ тухай, экономическа ба соци- ально-политическэ асуудалнуудад СССР-тэ шидэхэдэжэ бай- һан асади эхэ зорилгонууд тухай КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь хэлэхэдэ, манай түсэбүүд хадаа амгалан тайбан зохион байгуулы түсэбүүд болоно, тэдэни бэлүүлхын тула бидэнэр амгалан байдал хэрэгтэй гэжэ тэмдэглэбэ. Дайн дажарые зайсуулан сараха, буу эбэсүүдые бүтээн гар- галгые болонгоа, эбэсэ хэрэгжээлүүдые хорихо гэжэ шэл- хэй дээрэ манай ороной бэлүүлжэ байһан тухлын түрүүшын зорилго мүн. Эгээтэ тимээдэ Советскэ Союзэ дүрэн буу эбэ- сүүдые ноослгые болонгоа, сэрэгэй хэмжөөр зуришлэ- дөөе зайсуулахын эгилэ найдал болон эб найрамдалта хар- илсае бэхжүүлхын түлөө үсэдэ нэтрүүлгүүдэ гэсэнэ. Бүхы түхэлэй буу эбэсүүдые бүтээн гаргалгые болонгоа талаар манай ороуһан дурдахалнууд хөөрлөөдөнүүдэй гол анхарал- да табигданхай гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Хэрбээ бүхлэй анхарал- дай хүй заванда хабаатэй эдэ бүхы асуудалнууд үгээс ой- голгошые зохио гүрэнүүдэй, нэн түрүүн США-гай хүсөөд байгаа гэжэ һаань, тэрэниче унжаруулжа байнгүйгөөр, ашаг үр эхэтэйгээр шидэхэжэ болоно.

Советскэ Союзэ хэлэнэн үгээс хэрэгүүдээрээ баталгад км гэжэ М. С. Горбачев тэмдэглээ. Байгша оной августын 6-һаа— Хирсомида атома бомбо хэһаар 40 жэлэй ойн үдрһөө эхилжэ, ядерна бүхэ тэһэлэлгүүдые нэгэ талаһа болонгоа гэнэн шидэхэбэр манай орон абаа һэн. Хэрбээ США-гай нимэ алхам хээд байгаа гэжэ һаань, тэрэниче 1986 оной январин 1-һээ хойшошые хэрэгжүүгэ байһанай гэршэ болохо һэн. Замбуулинай дайдаа буу эбэсүүдые гаргалгые, чодото һайн байдлаһанай бэлдэлгые СССР шууд эсхээр буруушаана. Замбуулинай дайны амгалан тайбан зорилготойгоор шэн- жэлэхэ, хэрэгжэ талаар үргэн эхэ харилса холбоо тогтоохо гэнэн дурдахал уласоорондын эхмидэ оруулабди.

Аюулгүй байдэлые хангалтын асуудалнуудад зүүн болон баруун оронудай хоорондо харилса холбоо тогтоохын түл- өө СДПГ тэмсэе. хэмжөөр зуришлөөд үүдэхэ, гэдэ талын нүүдөөдэ сэрэгэй талаар буюу хүсэтэй болохо гэнэн хараа шэглэлүүдэй буруушаана гэжэ И. Рау тэмдэглээ. Ядерна тэ- һэлэлгүүдые болонгоа тухай Советскэ Союзэй шидэхэбэр- дые СДПГ-гэй хүтэлбэрлгүлд һайшаана, замбуулинай дай- даа буу эбэсүүдые гаргуулхгүй талаар шэглүүлэгдэнэн бй- хы дурдахалнуудые, алхамуудые тэдэнэр эдэбхитэйгээр дэм- жэнэ.

Айхабар орбо хуби заяатэй байгашые һаа, Европо гүр- энүүдэй хоорондо түгээс харилса холбоо тогтоолгын түгээшэ баян дүй дүршэлтэй юм. Тэрэниче сахин хамгаал- хаһаа гадна. арбадаха шухала гэжэ М. С. Горбачев тэм- дэглэбэ. һүүлэй жэлүүдтэ СССР Европодохи байдэлые үндэһөөр хайжаруулаха, энэ нэгэнгүй асуулгэ байдэ- лые хангаха талаар шэглүүлэгдэнэн олон тоото дурдахал- нуудые орууһан байна гэнэн ушарта хөөрлөөдөнэй үедэ анхарала хандууһан байха юм. Дун-уур зайда хэрэгжэ- дэдгэ, мүн тактиката ядерна буу эбэсүүдтэ энэ түбие сүүлөөлын түлөө Советскэ Союзэ тэмсэе. НАТО-гай болон ОВД-гай уулзаха дээрэ «ядерна буу эбэсүүгэй коридор» байгуулаха тухай Пальмьего комиссин дурдахал манай по- литикада— таарамжтай байна; бидэ тэрэниче бодото дээрэ бэлүүлхын түлөө тэмсэбди. Хэбээ химическэ буу эбэсүүгэй зонин Түбэй Эсооподо байгуулагдаад байгаа һаань, СССР гадаалдыгад политическэ гол өһоонууды бэлүүлэн, энэ зонин эрхэ болон үлгые лоб хангаар, хүндэлхөөр бэлэн байха һэн. Хэрбээ США-гай нимэ алхам хээд байгаа һаань, энэ ушар хүсэлдүүлэн бэлүүлэгдэхэ байна.

Гол шухала юумэниин юуб гэхэдэ, Европо хадаа инга- лт сэрэгэй абуулгануудай гезар бшэ, харин гүрэнүүдэй болон арадуудай али апидаһе ашатай туйһатэй эб най- рамдалта харилсаанай гезар болоно гэжэ хараха өһотой- бди, гэжэ М. С. Горбачев хэлээ. Энэнь али бүхы үһөө хяһа нэхэнэн абуулгануудһаа арсха, хилхүүдэй ойроо хүртээгүй байлгын гол үһые наринаар сахиха арга олохо байна.

Европо түбидэ тогтууртай, батэ эб найрамдал ханга- хые, ФРГ-гэй гезар дайда сэрэһээ хүршэ арадуудта сэрэг- гэй аюулай хээдэшые тохёолуулагдахгүй, амгалан тайбан харилса холбооной хайшагдэжа хүгжөөгдэхэ тимэ поли- тика бэлүүлхые СДПГ оролдон гэжэ И. Рау өөрыгөө зүг- һөө тэмдэглэбэ.

70 дахи онуудай харууһанай өһоор, социально-эконо- мическа ондо ондоо байгуулануудта, сэрэгэй-политическэ холбоонуудта хабаатэй байгашые һаа, СССР болон ФРГ эб найрамдалай, асуулгэ байдэлайд үнэгэрэн шухала асуу- далнуудые шидэхэгдэхэ партинууд болохо ашаа шадахэ байна гэжэ М. С. Горбачев, И. Рау мэдүүлбэ. Москвада аб- татан догворые али бүхы талаарны сахинанай ашаар хоёр гүрэнэй хоорондох харилсан хайнаар хүгжөөгдэхэ аргатай байна. энэнь хоёр ороной арадуудай, энэ түбидэхэ амгалан байдэлайд аша түһэдэ гарюусаха байна гэжэ эгилэн найдажа байһанаа мэдүүлбэ.

Совет хүнүүд ФРГ-гэй ардэ зондо дайсан харша һанал бодолтой бэшэ юм гэжэ М. С. Горбачев тэмдэглээ. Совет- скэ Союзһаа аюул тохёолуулагдана гэжэ баруундай ор- нуудта дэлгэрүүлэн тараагдаһан баталамжануудта нэгшые үнэн зүб юумэн үгэн, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секре- тарь ФРГ-гэй бүхы хүн зондо, Хойто Рейн-Вестфалин ажал- лада амгалан тайбан байдэлые, һайн хайнаные хүсээсэ зураа, манай оронудай арадуудай үгээс ойголсолго хэлбэршээгүйгөөр хүгжөөн бэхжүүлэгдэхэ км гэжэ найда- жа байһанаа мэдүүлбэ.

КПСС-эй болон СДПГ-гэй хоорондох харилсаанай үрэ түгээс байные хоёр тала сэдэхэлэ хангаар тэмдэглээдэ, тэдэниче сөшөөдөн гүнзэгүүрүүлэн хүгжөөхэ шухала гэжэ заһан байна.

Партийна болон совет ор- гануудта үни удаан сар соо аша үртээгээр худалмэниин түлөө, түрһөөр 60 наһа гүй- сэлэнтийн дашарамдуулан, Ажалай талаар республикын гүрэнэй комитэдэй түрүүлгэ- ш нүхэр Чебуниин Анатолий Кондратьевиче Бүрэдэй АССР-эй Верховно Соведай Президиум Хүндэллэй гра- мотатар шагнаба.

Партийна болон совет ор- гануудта үни удаан сар соо аша үртээгээр худалмэниин түлөө, түрһөөр 50 наһа гүй- рьягдөөд, тарьянай тоог дээрэ оруулагдаһанай.

Хорин үдэрэй туршдаа та- рьягаа хуряахэ гэжэ Хурбын совхозой механизаторнууд шидэхэнэй. Энэ жэлдэ атомо- хото ургамалнуудай 1500 гек- тар талмайһаа 27 мянган цент- нер тарья хуряаха гү, али гектар бүриһөө 18 центнер ургаса абахаар хурбынхид хараална.

Тарья хуряалгада 11 ком- байр тэдэ шэнээн автома- шина, 45 механизатор хэбаа- дажа эхилбэ.

Э. БУДАЕВ, ХҮДӨӨ БЭШГЭШ, Хорин район.

ВОО АЖАХЫН ЭНЖӨЛӨГ

түсгээ 42 тугал түлжүүлэгдэ- лэн байха юм. Хурягыдые аба- жа томо болгохо талаар Яруучин, Хэжэнгын, Хаятгын, Загэрайн районнууд республи- кега гэдэргэнэ татана.

ДАЛУУДАА ДАРЫ УСАДХАХА

Районууд	махан	һун	Үнэгэ бүри һөө үнэгэ- һан һун	ноһон
Загэрайн	65	65	65	81
Тарбагатайн	63	63	63	82
Ивалгын	49	65	65	82
Прибайкалин	44	71	73	—
Кабанскын	42	68	63	—
Хорин	42	74	63	82
Хэжэнгын	42	61	63	82
Яруучин	41	62	63	82
Мухар-Шибэрэй	39	64	62	82
Хуралханай	38	80	89	75
Түхэнэй	34	73	76	86
Бэжүрэй	33	66	70	88
Хаятгын	33	64	64	83
Эздын	30	68	69	82
Варгажэней	29	65	74	77
Хойто-Байгалай	28	81	83	—
Захагмичнай	28	78	78	77
Сэлэнгын	27	72	75	81
Баунтын	21	48	55	—
Ахын	9	65	78	100,8
Республика бүхыдөө	41	67	70	81

ТАРЯА ХУРЯАЛГА 85

Энэ намарай баян тарья сар болзор соонь, гээлтэ хо- роолтогүйгөөр хуряан абаха талаар республика дотороо үүхэл гарагшадан нэгэй олохо Оронгын совхоз эдэ үдэрүүдтэ тарьягаа эршэм- тэйгээр хуряаха байһат. Сагай уларилы һаад уша- руулашые һаа, техниксээ шадмаргаар хэрэгжэжэ, ме- ханизаторнууд амжалта туй- лана. Залуу комбайнер Алек- сандр Токтохоев халаанай- гаа даабари үлүүлнэ.

Э. А. ТОКТОХОВ. М. НАМЖИЛОВАЙ фото.

Түхэнэй районной Лениней нэрэмжээд колхозой Шанагай отделиндэ 1463 гектар тарья- лангай талмай дээрэ орооһото ургамалнууд таригада юм. Нё- дондо жэлдэ отделинде Уруу- лан тарьян муу гаража, зарим газарһаа оройдоо гекта- рай 5-6 центнер ургаса абтаа бэлэй. Харин мүнөө жэл нё- дондонхойдо сороходоо урга- са һайн. Отделиндэ хуряал- гын транспортна комплекс бай- гуулагдажа, ажалай эхмидэхэ- лэй ёһо гурим нарин нягтаар баримталагдана. Тарья хуряал- гын энэ комплексын коллек- тив М. С. Илтиковой хүтэлбэ- ри доро ажаллана. Эндэ юэн «СКД-6» ба нэгэ шэнэ «Ени- сей» түхэлэй комбайнууд даал- гаданхай. Урдан хүдэлжэ дүй дүршэлтэй болон комбай-

АЖАЛЫН ЭМХИТЭЙ

дүрбэн трактор, нэгэ «Т-4» тү- хэлэй трактор голоомо зөө- нэ. Намарай худалмэрини унж- айруулангуй, һайн шанартай- гаар абуулахын тула техниксээ хангалтын зөөногэй дүүргээ үүргэ эхэ. Н. А. Ябжановой хү- тэлбэри дор дүршэлтэй ме- ханизаторнууд В. М. Манзар- ханов, В. И. Кучин, ба Ш. С. Байшинов гэгшэд хүдэлэнэ. Тус комплексинхид худалмэринин 15 үдэрэй туршдаа ургаса хуряал- гаа дүүргээ гэжэ шидэхэнэй.

Түхэнэй районной Бай- гал-Хударчин совхозой ме- ханизатор Степан Данило- вич Луковский комбайнда түрүүшын табан хушуун зу- рагдаба, Степан Данилович «Нива» гэжэ комбайнер ху- ларуулын эхилһэнэй хойшо түрүүшынгээ нэгэ мянган центнер орооно сохилон бай- на. Хура бороогой хуряалгын худалмэрини хэды һастуула- лые, комбайнерууд абла- рдажа, Степан Данилович «Нива» гэжэ комбайнер ху- ларуулын эхилһэнэй хойшо түрүүшынгээ нэгэ мянган

ТАРЯА ТУШААЖА ЭХИЛБЭ

Районной түр дээрэ тарья тушаан абадаг пунктда мүнөө жэлэй түрүүшын ургаса ор- жо эхилхэнэй. Хасууртан сов- хозой таршаад сентябриин 4-нэй байдалаар 40 тонно хара орооно тушаагдэ байна. Лабораторида хэгдэнэн шал- галтануул ороошые һайн ша- нертай, хуурай, мэхинэ про- лоод элдэб холкологүй гэжэ тэмдэглээ.

Мүн энэ ажахыда 860 гек- тар эртын хара орооһон сөб- шагдаад байна. 90 гектар эсэ- ха халагдаа. Дүн хамта 1401 центнер хара орооһон ху- рьягдөөд, тарьянай тоог дээрэ оруулагдаһанай.

Хорин үдэрэй туршдаа та- рьягаа хуряахэ гэжэ Хурбын совхозой механизаторнууд шидэхэнэй. Энэ жэлдэ атомо- хото ургамалнуудай 1500 гек- тар талмайһаа 27 мянган цент- нер тарья хуряаха гү, али гектар бүриһөө 18 центнер ургаса абахаар хурбынхид хараална.

Тарья хуряалгада 11 ком- байр тэдэ шэнээн автома- шина, 45 механизатор хэбаа- дажа эхилбэ.

Э. БУДАЕВ, ХҮДӨӨ БЭШГЭШ, Хорин район.

ШАГНАА

Партийна болон совет ор- гануудта үни удаан сар соо аша үртээгээр худалмэниин түлөө, түрһөөр 60 наһа гүй- сэлэнтийн дашарамдуулан, Ажалай талаар республикын гүрэнэй комитэдэй түрүүлгэ- ш нүхэр Чебуниин Анатолий Кондратьевиче Бүрэдэй АССР-эй Верховно Соведай Президиум Хүндэллэй гра- мотатар шагнаба.

Партийна болон совет ор- гануудта үни удаан сар соо аша үртээгээр худалмэниин түлөө, түрһөөр 75 наһа гүйсэлэнтийн дашарам- дуулан, РСФСР-эй ардай уран зурааша нүхэр Тимин Алек- сандр Ивановиче Бүрэдэй АССР-эй Верховно Соведай Президиум Хүндэллэй гра- мотатар шагнаба.

АГРОПРОМЫШЛЕНА КОМПЛЕКСЫ ЭРШЭ ТҮГЭСӨӨР ХҮГЖӨӨР

[Түгээл, Эхнийн 1-дхи нүүрт]

Бусад продуктуудыг — ну, үндэг, загана, саахар, овош, болон хартаах — хүн бүхэнд хүргэхэд хамгийн хямд хэмжээг харвал, доош бэлд, харин зарим талаараа эхнийн эрэмбэд дээш байх юм. Энэний Эдэ хоолой программийн хараалын хэмжээгүүдэд таархай гү, али дүгээр гээш. Олон янзын хилэмэн болон хилэмэний зүйлүүдэд хүн зоний хэрэглээг гүйцэд хангагдана.

Тингэбшье эдэ хоолой продуктуудад хүн зонийн хангалтын асуудал гүйцэд дүүргээр мундоо шийдвэрлэхгүй байна. Тэдэнд зарим зүйлүүдэд талаар эрлэт хэрэглээг хангах арга үндэглэгдэнэ. Энэний эдэ хоолой продуктуудыг үйлдвэрлэхэд манайда мунгэн олоо оршин түргэвэр ургадагтай холбоотой байна буюу. Гэхэтэй хамта гол продуктуудад түргэвэр үнс сэнгүүд хорвоо жэлий туршада худалдангай байсан заада. Тэд тэдний үйлдвэрлэгдэл зориулалтаар гаргашанууд ургана ха юм. Жэзээн, манай мегаэвинуудад махан гаргашануудад хоёр-гурван дахин хамта сэнгээр худалдагдана. Мунгэн энэ илгээн түргэвэр нэмэлт мунгэн зөөвөр түлэгддэг байна. Мэхэний талаар харвал, түргэвэр жэлдээ 20 шөхүү миллидэр түхэриг болно. Харна ха юмта, хүрөөтэй эх мунгэн зөөри буюу.

Манайда эдэ хоолой гол продуктуудыг хүн зоний бүхэл бүтэн гэдэг абаж шадаха байсан болохгүй. Тингэбшье, энэний тэмдэглээг зураа, совет олоон хүнүүдэй ханаа зөөвөрд юуны тухай эхлэнгүй болгох болохгүй. Центральна Комитетэд ажлаадаа улам бүри олон бэлддэг ороно. Тэдэнд дотор хилэмэн болон худөө ажлын бусад продуктүүдийг үйлдвэрлэхэд бүх хүсээг зориулдаг худалдвэршил болон тарвашад аймалыг хүндэтгэж үшарнуудыг, хандалын асуудал табигдааг байна.

«Хилэмэн — энэний ажалмидрал, энэний манай баялг, Эх оройнмэй хүсэн ба нур бахалын мүн. Тэд хилэмэн хэлээгүй муухайгаар хандааг үшарнууд бага бэшээр үзэгдэнэ Эссэй эссэт энэ асуудалыг гүйцэд шийдэх сэг хүрээг эрлээ, — гэж Красноярск хизаарай Маганск посбөлгоо нүхэд Иванов болон Мангалов бэшдэн.

Хөвдөх бэлдэгш. «Манайда үлэн хоолон хүн үеи. Бог шорой таядаг баагууд соо бүхэл бүтээг саган хилэмэн хаятай байдаг, нитын эдэ хоолой үлдэгдлүүдээр мал тэжээж болго байна буюу, — гэдэ Москвага нүхэр Суханова ажлаага хэнэ.

Иймэ бэлдэгд олоо. Тинэмэ, нүхэдүүд, ажлаша коллективүүдэд, түбэй зургаа нуудадые бодож үзэх юуэн энэ би гээш. Тэрээшлэн, сэхэйн хэлээ, гэр бүл бүхэнд бодож үзэх эргэлт, Хилэмэнэд, эдэ хоолой бусад продуктуудад хандалыг эрд шүүд хубилгаа гээшэ манай нитын анхарха хэрэг болно.

Тингэбшье эдэ хоолой асуудалыг шийдэхгэн гол шэглэл гээшээ, худөө ажлыг, бүхдээ агропромышленна комплексэ савшадан хүгжөөх талаар партиин, бүхэй арадай үсд нэтрүү хүдэлмэрин болодогын тон эли та юм.

Гэхэтэй хамта олонхи область, хизаар болон республиканд нилээд эх болон материалын-техникэс болон экономическ арга боломжонудай үшөөр булард хэрэглэгдэх байханы олоо тоого гэршнүүд үзэгдэнэ. Олоо долоудай эш үндэний үндэр урга абага ба малай ашг шэмдэ дээшлүүлэгдэ бэш, алмалта, арбалаттайгаар ажлыг эрлэлгэдэ бэш, харин бодхадээ мунгэн зөөри ба баанхын урхалнажандууд абаж талаар бэлдэгд хүдэлмэришд мунгөн Бэлотороо байхан заада.

Хүдэлмэришд үзэгдэгд дүүүдүдүд ба алдуу энүүдүүд хэдаа худөө ажлыг, нон түрүүн, газар тарвалнаг ажалыг бүри эхэ тогтууртай болгохо гэлэн хэмжээгүүдэй аша үрэдэ горитой наад тойбо шуруулаа. Сагай уларилы ондоо болгоно бидэ шадахагүйбди гэжэ би мунгөн үшөө

дахин онсолон тэмдэглэхэе хүрэнбэ. Гансал арга зам би, энэний нотаг нотагй тодорхой, заримдаа нилээд ороо бэрхшээлтэй эрхэ байдалда үндэр баян ургаа абаха эгээл ашаг үрэтэй абуулганууд болон онол аргануудыг олохо хэрэг болно буюу. Энэний агропромышленна комплекс дотор манай абуулдаг хүдэлмэрин гол шухала асуудал мүн.

Тус асуудал Сибириин, Уралай хизаар болон областүүдэд, Казахстанд онсо шухала ухатай. Газар тарвалнаг ажалтай тогтууртай байгаа хадаа энэхий колхоз болон совхозуудай ажал абуулгын үр дүнгүүдэ эхээн наад үшаруулаа. Табан жэлэй үнэгэрэн дүрбэн жэлэй туршада худөө ажлын продукциин хэлээ талаар түсбэтэ дбабаринууд Казахстанд дүүргэгдээгүй. Республика гүрэнд орооно тарха худалдаха талаар эхэ үрэтэй болонхой. Шанерай талаар зарим үр дүнгүүд дошоолоо, зарим районудта тарвалнагй ургаа болон мал ажалай ашаг шэмэ бага болонхой юм.

Нүүлэй жэлүүдэд РСФСР-ийн Уралай болон Сибириин олонхи областүүдэд тарха үйлдвэрлэл абага ба гүрэнд худалдаха түсбүүд саг үргэлж дүүргэдэггүй. Алтайн болон Красноярск хизааринууд, Новосибирск, Оренбургск, Курганск, Челябинск областүүдэй колхоз болон совхозууд дүрбэн жэлэй туршада орооно тарха худалдааг эхэ үрэтэй болоод байна. Мүн лэ тэдэ бага бэш хү болон махан гүрэндэ тушаагагүй.

Орооно тарха үйлдвэрлэл ба бэлдэхгэн түсбүүдэд дүүргэдэггүй үшар оройн хэрэглэжнүүдэ хангалдаа бэрхшээлүүдэ үшаруулаа. Энэньдээ болно, бидэ тэрэние гадаадаа худалдажа абаха, нилээд эхэ мунгэн зөөри гаргашаха баатай болонбай. Тинэмээн манай хэрэглэжнүүдэ гүйсэд дүүргээр хангалын тула орооно тарха үйлдвэрлэжэе саашадан улам эхэ болгохо гэлэн зорилго бидэ табинабди. Өөһэдүнгөө болдоо худалдвэрлэд оройн тарха ургуулааг республика, хизаар болон областүүдэд колхозууд болон совхозууд, партияна, совет, ажлын органууд энэньдээ эх абаха үшаргай буюу.

Энэний, тодорхойлон харвал, юун гэлэн ухатайг? Хэрбээ эгээл гол шухала тухайн хэлээ боллоо наа, сагай уларилэй талаар таармажгүй ямаршье жэлдэ оройн 200 миллион тонопоноо бага бэш орооно, харин хэй эрхэ байдалда — 250 миллион тоно болон тэрээшлээ дээш орооно абадаг байха ёһотой болно ха юм. Энэний манай газар тарвалнаг ажалай оройн жэлүүдэй стратегическ зорилго болонго гэжэ би хэлээ байна!

Гэбшье орооно тарванай асуудал хадаа гансахан ургашы нитэ хэмжээг эхэ болгохо зорилго бэш, харин тэрэнээ аша үрэтэйгөөр хэрэглэгдэ болно. Бидэнэр тэжээл бэлдэхгэдэхий дутагдалуудаа эхэ хэмжээний орооно тарха гаргашалгаар дөлдөлхө ёһогүйбди. Энэ хадаа ямаршье аша тушаагүй, тингээ болгохгүй. Олоон районудта тэрэ гуринмаа таһаржа шадахагэ болчихой.

Энэ асуудалтай онсо шухала байханыг мэдэржэ, тэрэние зүбөөр шийдэхэ арга зам бэлдэхэ хэрэгтэй. Энэ талаар тодорхой тургалнууд абагдана: 1983—1984 онуудта бүтүүн ба шэмээтэ тэжээлүүдэ Агэ бэлдэхгэдэ түсбүүд милл дүүргэгдэхгэдэ байха, мүн үлүүлэн дүүргэгдэнэ байна. Энэний ашаар холимол тэжээл багаар гаргашалаад, мал ажалай продуктуудыг үйлдвэрлэгдэ үндэр үр дүнгүүдэ тэжээл болон совхозуудта тарха ургуулаага багаше, муушье бэлдэр тэжээл бэлдэхгэдэ эрхилэ ёһотой. Энэний хэдаа онсо шухала хэрэгтэй көөр тала болно. Эрдэм нуклин мунгөн үеын туйлалтнуудай үндээ нуури дээр колхоз болон совхозуудта хэгдэнэ хүдэлмэрин дүй дүршилүүдэй ашаар тэжээл үргалмануудай үндэр ургашы тула, тэжээлэй шарныг дээшлүүлэхын тула тэмсэхэ хэрэгтэй.

Бидэндэ тэжээлэй шарныг дээшлүүлэхэ асуудалнууд түрүүшэн ээлжэндэ шийдэхгэдэ табигдаха ёһотой гэжэ би хэлэхэ байнаб. Оройнмэй олоон районудта тэжээлэй хангалтагүй муу шарнаа байхан дээрээш тэжээлэй шэмэ шүүхэн 20-30 процент хүртээр алдагдана гэжэ шалгалта болон шэнжэлгэнүүд элрихэйлэн харуулаа. Тэрээшлэн зарим газарта тэжээлэй дуталдаха явдалыг эсэдхаха талаар табигданан дээрээш тэжээлд хэрэглэгдэхгэдэ орооно тарха үргэлжлэхгэдэ дутагдалыг ойлгохо.

Бодото дээрээ шийдэхгэдэжэ байхан зарим асуудалнууд дээрээ нэгэ бага тодорхойлог тогтохо хүсэлтэйб. Нөггөдхэнь — түрүү технологигодо, материалына нөөс хэрэгсэлүүдэ хэрэглэхэ аша үр эхэтэй арга гүрнимдэ шууд сэхээр орохо, эдэ хүдэлмэринүүдэ нон түрүүн хаана ашаг үр эгээл эхээр үгэхэ байнаб, тэрэнэр шуу шэглүүлэхэ хэрэгтэй. Эрээ табан жэлэй туршада бидэнэр ашаг үр эхэтэй технологиин үндээ нуури дээр орооното ургалмануудыг тарилгада гол анхаралаа хандуула болонбай.

Энэ жэлдэ 17 шөхүү миллион гектар дээрэ шинжэс бага орооно үгэхэ бүхэй шахуу кукурза ашаг үрэтэй технологигодо ургуулагдаа. Сагай уларилэй хэдэ бэрхшээлтэй байханыг наа, яһала баян ургаа туйлагдаа. Худөө ажлын министрүүд ба ВАСХНИЛ-ий мэдүнүүдэй ёһоор, олоон ажлыннууд эхэ хэмжээний талам дээрээш гектард 40—50 центнер орооно, оройн технологигодо ургуулаһаа 15—20 центнерээр эхэ ургаа абтана.

Шэнэ технологигодо урга үрнөөр хэрэглэгдэхгэдэ болонго байна. Нотаг дээрээш хэгдэнэ дуралхуудай ёһоор, 1986 ондоо 31 миллион гектар дээрэ гектар таламдаа орооно тоо ургалманууд ашаг үр эхэтэй технологигодо тарилгада байна. Тэрэ тоодо кукурза 4 шөхүү миллион гектарта тарилгада. Урда жэлдэ тарилгадан хэй ургалманые харада аблсан, оройн жэлүүдэд бидэнэр 60 миллион гектартаа бага бэш талам дээрэ тинимэ технологигодо хэрэглэхэ шадахагэ. Заатагүй үндэр ургаа абахан, орооно тарха үйлдвэрлэгдэ тогтууртай байдал олохын тула да нэн түрүүн үгэжүүлгэнүүдэ, техникэ болон бусад арга боломжонүүдэ зүбөөр хэрэглэхэ шухала.

Гэбшье ажал хэрэгнэд энэ зээр хизаарлагдана бэш. Мунгөөдэр бидэнэр эрлэмтэдэ гэгэ зуура уул аба бди. Энэ уулалтын дүнгүүд нилгээ хэлэлтэй: полиин технологическа журамнуудыг хилгаа мунгөн үеын асуудалнуудай гол асуудал болно. Жэзээн, булад гү, али шэрэн хайлуулгада технологигодо хэсэ ямар онло арга хэрэглэгдэнэ, тинимэ технологигодо мүн худөө ажлыг хэрэглэхгэдэ: заахан алдуу хэгдэл, металлэй шанаар ондо о болохо. Поли дээрэ бидэнэр хүдэлмэринимэ шатада үрээжэ эрэнхэйбди. Шэнэ технологигодо ашаг үр эгээл эхээр абахан тулада мэрэгжэл хэйтэй кадрнуудтай байха хэрэгтэй. Тэдэндэ хэй мэрэгжэл олгохо явадан бидэнэр ха хангагтай туйлаша шадахагүй байхаарбди.

Манайда олоон хүнүүд нимээр хүдэлмэрилэхэ хүрэнхэй: тарилга хээ, ургална юуменые хураан абаа. Нанала табиша юуменын ингээд лэ дүүрэнэ. Ашаг үр эхэтэй технологигодо хэрэглэхгэдэ нимээр хүдэлмэрилэхэ болохогүй. Ургалмануудыг ургуулагда тарвалнагй нягта харин ба болможотой хүдэлмэри хэрэгтэй. Энэ шарнаа кадрнуудыг хургаа хэрэгтэй, гүнээ жэлэй туршада колхоз болон совхозуудайн үйлдвэрлэрин фонднууд 13 шөхүү процентээр дээшлбшээ. Бүхэй продукциин хэмжээн 12 процентээр дошоолонхой. Иймэ байдал Кустанайна областодо үзэгдэнэ. Эндэ заагданан үе соо үйлдвэрлэрин гол фонднуудай ургалтын 14 процентээр хүрөөд байхада, продукция үйлдвэрлэлтэй хоронхой байха юм. Фондоор мангалын хэмжээний харвал, бидэ дээшлүүлэхгэдэ байбаше, Россия Федерациин, Украин, Казахстан, Узбекистан, хэдэ хэдэн областүүдэд худөө ажлын продуктуудыг элбэн хэмжээн доошлонхой байна.

Худөө нотагүүдта бидэнэр урда табигдаха байхан бодото ёһоор шийдэхгэдэ бүхэй зорилгонуудай гол звеноний юуб гээшээ. колхоз болон совхозуудай, агропромышленна комплексын бүхэй предпрятинуудай хүдэлмэрилгээшдэй үйлдвэрлэрин ба ажал хэй эмхэдээ, үндэр үр эхэтэй дэлмэриин бидэ байхан дүй уршлыг үргэвэр хэрэглэхгэдэ болно. Эндэ капитална нэмэлтэ номлолоогоо бүхэй юуэнэ дүлдэгдана бэш, харин хүдэлмэрилэхэ хүдэлмэрилгээшдэй, партиин, совет болон ажлын органуудай ажал абуулгаага дүлдэгдана.

Бодото дээрээ шийдэхгэдэжэ байхан зарим асуудалнууд дээрээ нэгэ бага тодорхойлог тогтохо хүсэлтэйб. Нөггөдхэнь — түрүү технологигодо, материалына нөөс хэрэгсэлүүдэ хэрэглэхэ аша үр эхэтэй арга гүрнимдэ шууд сэхээр орохо, эдэ хүдэлмэринүүдэ нон түрүүн хаана ашаг үр эгээл эхээр үгэхэ байнаб, тэрэнэр шуу шэглүүлэхэ хэрэгтэй. Эрээ табан жэлэй туршада бидэнэр ашаг үр эхэтэй технологиин үндээ нуури дээр орооното ургалмануудыг тарилгада гол анхаралаа хандуула болонбай.

Энэ жэлдэ 17 шөхүү миллион гектар дээрэ шинжэс бага орооно үгэхэ бүхэй шахуу кукурза ашаг үрэтэй технологигодо ургуулагдаа. Сагай уларилэй хэдэ бэрхшээлтэй байханыг наа, яһала баян ургаа туйлагдаа. Худөө ажлын министрүүд ба ВАСХНИЛ-ий мэдүнүүдэй ёһоор, олоон ажлыннууд эхэ хэмжээний талам дээрээш гектард 40—50 центнер орооно, оройн технологигодо ургуулаһаа 15—20 центнерээр эхэ ургаа абтана.

Шэнэ технологигодо урга үрнөөр хэрэглэгдэхгэдэ болонго байна. Нотаг дээрээш хэгдэнэ дуралхуудай ёһоор, 1986 ондоо 31 миллион гектар дээрэ гектар таламдаа орооно тоо ургалманууд ашаг үр эхэтэй технологигодо тарилгада байна. Тэрэ тоодо кукурза 4 шөхүү миллион гектарта тарилгада. Урда жэлдэ тарилгадан хэй ургалманые харада аблсан, оройн жэлүүдэд бидэнэр 60 миллион гектартаа бага бэш талам дээрэ тинимэ технологигодо хэрэглэхэ шадахагэ. Заатагүй үндэр ургаа абахан, орооно тарха үйлдвэрлэгдэ тогтууртай байдал олохын тула да нэн түрүүн үгэжүүлгэнүүдэ, техникэ болон бусад арга боломжонүүдэ зүбөөр хэрэглэхэ шухала.

Гэбшье ажал хэрэгнэд энэ зээр хизаарлагдана бэш. Мунгөөдэр бидэнэр эрлэмтэдэ гэгэ зуура уул аба бди. Энэ уулалтын дүнгүүд нилгээ хэлэлтэй: полиин технологическа журамнуудыг хилгаа мунгөн үеын асуудалнуудай гол асуудал болно. Жэзээн, булад гү, али шэрэн хайлуулгада технологигодо хэсэ ямар онло арга хэрэглэгдэнэ, тинимэ технологигодо мүн худөө ажлыг хэрэглэхгэдэ: заахан алдуу хэгдэл, металлэй шанаар ондо о болохо. Поли дээрэ бидэнэр хүдэлмэринимэ шатада үрээжэ эрэнхэйбди. Шэнэ технологигодо ашаг үр эгээл эхээр абахан тулада мэрэгжэл хэйтэй кадрнуудтай байха хэрэгтэй. Тэдэндэ хэй мэрэгжэл олгохо явадан бидэнэр ха хангагтай туйлаша шадахагүй байхаарбди.

Манайда олоон хүнүүд нимээр хүдэлмэрилэхэ хүрэнхэй: тарилга хээ, ургална юуменые хураан абаа. Нанала табиша юуменын ингээд лэ дүүрэнэ. Ашаг үр эхэтэй технологигодо хэрэглэхгэдэ нимээр хүдэлмэрилэхэ болохогүй. Ургалмануудыг ургуулагда тарвалнагй нягта харин ба болможотой хүдэлмэри хэрэгтэй. Энэ шарнаа кадрнуудыг хургаа хэрэгтэй, гүнээ жэлэй туршада колхоз болон совхозуудайн үйлдвэрлэрин фонднууд 13 шөхүү процентээр дээшлбшээ. Бүхэй продукциин хэмжээн 12 процентээр дошоолонхой. Иймэ байдал Кустанайна областодо үзэгдэнэ. Эндэ заагданан үе соо үйлдвэрлэрин гол фонднуудай ургалтын 14 процентээр хүрөөд байхада, продукция үйлдвэрлэлтэй хоронхой байха юм. Фондоор мангалын хэмжээний харвал, бидэ дээшлүүлэхгэдэ байбаше, Россия Федерациин, Украин, Казахстан, Узбекистан, хэдэ хэдэн областүүдэд худөө ажлын продуктуудыг элбэн хэмжээн доошлонхой байна.

Худөө нотагүүдта бидэнэр урда табигдаха байхан бодото ёһоор шийдэхгэдэ бүхэй зорилгонуудай гол звеноний юуб гээшээ. колхоз болон совхозуудай, агропромышленна комплексын бүхэй предпрятинуудай хүдэлмэрилгээшдэй үйлдвэрлэрин ба ажал хэй эмхэдээ, үндэр үр эхэтэй дэлмэриин бидэ байхан дүй уршлыг үргэвэр хэрэглэхгэдэ болно. Эндэ капитална нэмэлтэ номлолоогоо бүхэй юуэнэ дүлдэгдана бэш, харин хүдэлмэрилэхэ хүдэлмэрилгээшдэй, партиин, совет болон ажлын органуудай ажал абуулгаага дүлдэгдана.

Худөө нотагүүдта бидэнэр урда табигдаха байхан бодото ёһоор шийдэхгэдэ бүхэй зорилгонуудай гол звеноний юуб гээшээ. колхоз болон совхозуудай, агропромышленна комплексын бүхэй предпрятинуудай хүдэлмэрилгээшдэй үйлдвэрлэрин ба ажал хэй эмхэдээ, үндэр үр эхэтэй дэлмэриин бидэ байхан дүй уршлыг үргэвэр хэрэглэхгэдэ болно. Эндэ капитална нэмэлтэ номлолоогоо бүхэй юуэнэ дүлдэгдана бэш, харин хүдэлмэрилэхэ хүдэлмэрилгээшдэй, партиин, совет болон ажлын органуудай ажал абуулгаага дүлдэгдана.

Худөө нотагүүдта бидэнэр урда табигдаха байхан бодото ёһоор шийдэхгэдэ бүхэй зорилгонуудай гол звеноний юуб гээшээ. колхоз болон совхозуудай, агропромышленна комплексын бүхэй предпрятинуудай хүдэлмэрилгээшдэй үйлдвэрлэрин ба ажал хэй эмхэдээ, үндэр үр эхэтэй дэлмэриин бидэ байхан дүй уршлыг үргэвэр хэрэглэхгэдэ болно. Эндэ капитална нэмэлтэ номлолоогоо бүхэй юуэнэ дүлдэгдана бэш, харин хүдэлмэрилэхэ хүдэлмэрилгээшдэй, партиин, совет болон ажлын органуудай ажал абуулгаага дүлдэгдана.

рүүшын ээлжэндэ зориулха хэрэгтэй болон. Иймэ эрлэтэ КПСС-ий ЦК болон правительствэ табина. Тэрэ хэлбэршээгүйгөөр бэлдүүлэхгэдэ ёһотой. Дүрбэдхэнь. Мал ажалай шийдэхгэдээ асуудалнууд тухай. Зарим тэдэ хүсэ табигдашье наа, мунгөн дээрэ эрлэтэ-техникин дэбэлтэ энэ хэлбэрида хүрөөд гэжэ мэрэгжилгээшдэ, мэрэгжилтэд мяха, хү болон бусад продуктуудыг үйлдвэрлэрин хэмжээг дээшлүүлэхэ асуудалыг экстенсивно аргаар шийдэхгэдэ гэжэ оролдоон зандаа.

Хэдэн жэлэй урда тэ малай тоо олошоруулаха бэш, харин шарныг хайжаруулаха ба ашаг шэмьнэ дээшлүүлэхгэдэ гол шэглэл гэжэ бидэрээш табигдаа, тэдэнэрэй олонхын ойлоогүй гү, али дургагүйгөөр ханданхай юм. Зүгөөр ажбайдал тинимэ хандалын хүсэд зүг байхы харуулаа. Ондоо байхашье ёһогүй. Энэний түрүү ажлыннуудай дүй дүршлөөр гэршээлгэгдэхгэдэ, нүүлэй хоёр-гурбан жэлэй туршада орон дотор үнэгэрэн болон бусад малай тоо толгойн олошоруугүй байхада, харин үнэгэрэн тоо зарим тэ үнэгэрэн хорион байхада, мал ажалай продукция үйлдвэрлэгдэ ба бэлдэхгэдэ эрдэшье бэш наа, харин хэлбэршээгүйгөөр ургалманууд байха юм.

Бидэнэр саашадашье тоо толгойн олошоруулаха гэршээлгэгдэ табигдаа, юуб гээшээ, энэний ферментүүдэ шээр барилгада ба тэрэние хизааруулагдаа гээшэе гэршээлгэгдэ табигдаа. Хэрбээ зэрэгтэ бодо малай гүрэндэ тусгагддаг толгой бүрин шөгүнүүдэ явадан 50 килограммаар нэмээгэ баа, бидэнэр тэдэ малнаа миллион хэдэ тонно маха амдын шэгнүүдээр абаха болонгой. Энэний үнэ он нилээд багатай ба амалтатай, юуб гээшээ, эдэ шэнээн маха амдын тула 5 миллион шахуу толгойгоо малаа олошоруулаха баатай болохо шубууды.

Манай хү наалин мал ажалда хандалыг бэлх хубилгаа хэрэгтэй. Бидэнэр селекцинонуулар хайжаруулаха хүдэлмэринимэ шар технологиинүдэй, тэнсүүлэгдэнэ эдээлүүлгын арга боломжонүүдэ хүсөөд — хэрэглэхэ — талаар элбэхтэйгээр оролодо болонбай. Энэний малай ашаг үр дээшлүүлэхэ гол хубинуудын мүн. Хэрбээ мунгөн үедэ би байгаа үнэгэрэн түс бурин 3 мянган килограмм хү наадаг болоо гэжэ наа, бидэндэ хүсэ хээ гээр олодохгүй хэнэ.

Мал ажалыг эрлэхгэдэ, мал ба шубуудай ашаг шэмьнэ дээшлүүлэхэ асуудалнууд Сибириин болон Казахстандай ургаа шухала болонхой. Энэндэ онсо анхарал хандуулаха хэрэгтэй.

Савшан М. С. Горбачев худөө ажлын продукциин хадаагай ба бүхилүүха хэрэгтэй хайжаруулаха асуудалда тогтоо, тинхээдэ энэний арбан хоёртэй табан жэлэй эгзэн шухала хэрэгтэй болонго мүн лэ хабаатай байха юм.

Мунгөн худөө ажлыг эрдэм наукин талааа хангаа асуудалнууд эрдэм ухаанай элбэхгэдэ хайжаруулаха асуудалда тогтоо, тинхээдэ энэний арбан хоёртэй табан жэлэй эгзэн шухала хэрэгтэй болонго мүн лэ хабаатай байха юм.

Мунгөн худөө ажлыг эрдэм наукин талааа хангаа асуудалнууд эрдэм ухаанай элбэхгэдэ хайжаруулаха асуудалда тогтоо, тинхээдэ энэний арбан хоёртэй табан жэлэй эгзэн шухала хэрэгтэй болонго мүн лэ хабаатай байха юм.

Мунгөн худөө ажлыг эрдэм наукин талааа хангаа асуудалнууд эрдэм ухаанай элбэхгэдэ хайжаруулаха асуудалда тогтоо, тинхээдэ энэний арбан хоёртэй табан жэлэй эгзэн шухала хэрэгтэй болонго мүн лэ хабаатай байха юм.

Мунгөн худөө ажлыг эрдэм наукин талааа хангаа асуудалнууд эрдэм ухаанай элбэхгэдэ хайжаруулаха асуудалда тогтоо, тинхээдэ энэний арбан хоёртэй табан жэлэй эгзэн шухала хэрэгтэй болонго мүн лэ хабаатай байха юм.

рүүшын ээлжэндэ зориулха хэрэгтэй болон. Иймэ эрлэтэ КПСС-ий ЦК болон правительствэ табина. Тэрэ хэлбэршээгүйгөөр бэлдүүлэхгэдэ ёһотой. Дүрбэдхэнь. Мал ажалай шийдэхгэдээ асуудалнууд тухай. Зарим тэдэ хүсэ табигдашье наа, мунгөн дээрэ эрлэтэ-техникин дэбэлтэ энэ хэлбэрида хүрөөд гэжэ мэрэгжилгээшдэ, мэрэгжилтэд мяха, хү болон бусад продуктуудыг үйлдвэрлэрин хэмжээг дээшлүүлэхэ асуудалыг экстенсивно аргаар шийдэхгэдэ гэжэ оролдоон зандаа.

Хэдэн жэлэй урда тэ малай тоо олошоруулаха бэш, харин шарныг хайжаруулаха ба ашаг шэмьнэ дээшлүүлэхгэдэ гол шэглэл гэжэ бидэрээш табигдаа, тэдэнэрэй олонхын ойлоогүй гү, али дургагүйгөөр ханданхай юм. Зүгөөр ажбайдал тинимэ хандалын хүсэд зүг байхы харуулаа. Ондоо байхашье ёһогүй. Энэний түрүү ажлыннуудай дүй дүршлөөр гэршээлгэгдэхгэдэ, нүүлэй хоёр-гурбан жэлэй туршада орон дотор үнэгэрэн болон бусад малай тоо толгойн олошоруугүй байхада, харин үнэгэрэн тоо зарим тэ үнэгэрэн хорион байхада, мал ажалай продукция үйлдвэрлэгдэ ба бэлдэхгэдэ эрдэшье бэш наа, харин хэлбэршээгүйгөөр ургалманууд байха юм.

Бидэнэр саашадашье тоо толгойн олошоруулаха гэршээлгэгдэ табигдаа, юуб гээшээ, энэний ферментүүдэ шээр барилгада ба тэрэние хизааруулагдаа гээшэе гэршээлгэгдэ табигдаа. Хэрбээ зэрэгтэ бодо малай гүрэндэ тусгагддаг толгой бүрин шөгүнүүдэ явадан 50 килограммаар нэмээгэ баа, бидэнэр тэдэ малнаа миллион хэдэ тонно маха амдын шэгнүүдээр абаха болонгой. Энэний үнэ он нилээд багатай ба амалтатай, юуб гээшээ, эдэ шэнээн маха амдын тула 5 миллион шахуу толгойгоо малаа олошоруулаха баатай болохо шубууды.

Манай хү наалин мал ажалда хандалыг бэлх хубилгаа хэрэгтэй. Бидэнэр селекцинонуулар хайжаруулаха хүдэлмэринимэ шар технологиинүдэй, тэнсүүлэгдэнэ эдээлүүлгын арга боломжонүүдэ хүсөөд — хэрэглэхэ — талаар элбэхтэйгээр оролодо болонбай. Энэний малай ашаг үр дээшлүүлэхэ гол хубинуудын мүн. Хэрбээ мунгөн үедэ би байгаа үнэгэрэн түс бурин 3 мянган килограмм хү наадаг болоо гэжэ наа, бидэндэ хүсэ хээ гээр олодохгүй хэнэ.

Мал ажалыг эрлэхгэдэ, мал ба шубуудай ашаг шэмьнэ дээшлүүлэхэ асуудалнууд Сибириин болон Казахстандай ургаа шухала болонхой. Энэндэ онсо анхарал хандуулаха хэрэгтэй.

Савшан М. С. Горбачев худөө ажлын продукциин хадаагай ба бүхилүүха хэрэгтэй хайжаруулаха асуудалда тогтоо, тинхээдэ энэний арбан хоёртэй табан жэлэй эгзэн шухала хэрэгтэй болонго мүн лэ хабаатай байха юм.

Мунгөн худөө ажлыг эрдэм наукин талааа хангаа асуудалнууд эрдэм ухаанай элбэхгэдэ хайжаруулаха асуудалда тогтоо, тинхээдэ энэний арбан хоёртэй табан жэлэй эгзэн шухала хэрэгтэй болонго мүн лэ хабаатай байха юм.

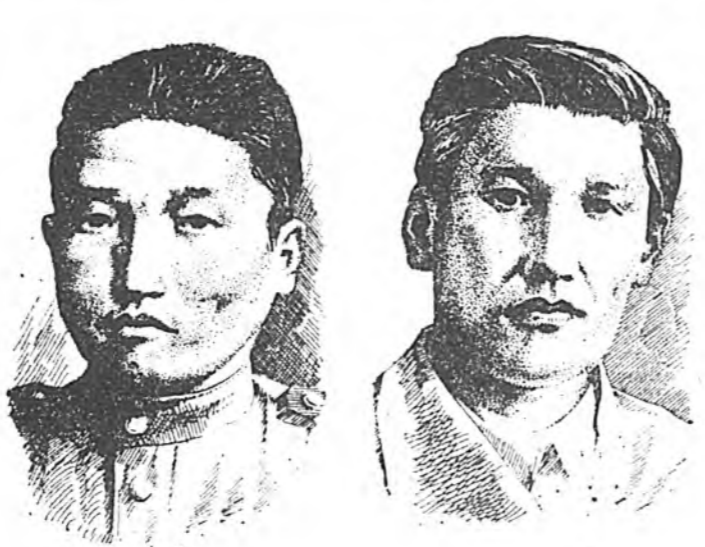
Мунгөн худөө ажлыг эрдэм наукин талааа хангаа асуудалнууд эрдэм ухаанай элбэхгэдэ хайжаруулаха асуудалда тогтоо, тинхээдэ энэний арбан хоёртэй табан жэлэй эгзэн шухала хэрэгтэй болонго мүн лэ хабаатай байха юм.

Мунгөн худөө ажлыг эрдэм наукин талааа хангаа асуудалнууд эрдэм ухаанай элбэхгэдэ хайжаруулаха асуудалда тогтоо, тинхээдэ энэний арбан хоёртэй табан жэлэй эгзэн шухала хэрэгтэй болонго мүн лэ хабаатай байха юм.

Мунгөн худөө ажлыг эрдэм наукин талааа хангаа асуудалнууд эрдэм ухаанай э

ХУДЭЛМЭРИ ХЭЛШЭДЭЙ ШЭЭГЭЭР

Энэ тэмдэгт бэлдэхэд предпринтнуудай, үйл зургаануудай коллективүүд, мүн үйлдвэр хүн зонин элсүүд хэсэр арадан...

Хэншье, юунсье мартагдаагүй

НЭГЭ

БҮЛЫН ХУВҮҮД

Увжам Хэнжэнь голлоон Ушхайта нотагта Дашын Дугартан гэж шэнэ айл хорид...

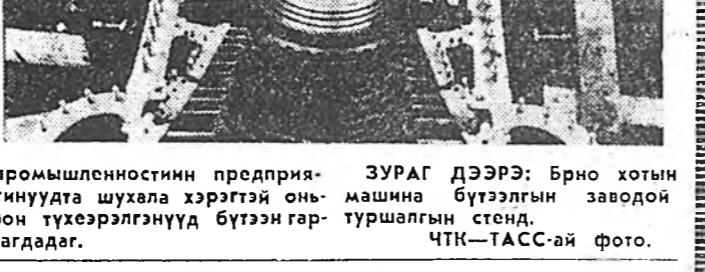
Хамгаалхын тула сэрээг албанда мордоо болж, Тэд нигээг хэлээд байхад...

Цынжима Эжинова ашын амант үнийн танинхуй, үдэр хотогий ошоньень мэдэнгүй үнгэргэдэг.

Хүн хэргээ хайша хэрэгээр хандан бин. Тэднэй тоодо Саган-Мориной Гэлой, Холтоной поселково Советүүд...

Хара багаһаа халуун шулуу долбоо, хүнэй ээргэд гараһан Жимбэ-Жамса Дашевич өртөө болон дүүрэгтэй шангаар, эрилт эхэ...

Шүүндэ абтаа, 1945 — 1948 онуудта «Буряд үнэн» газетий редакцията таһагье дагшар ажаллаа.

УРАГА ДЭЭРЭ: Брно хотын машина бүтээгэйн заводон туршалгын стэнд.

ТАСС АПН ХИЛЫН СААНАНАА

ҮЕ САГАЙ ЭРИЛТЭ

САН-ФРАНЦИСКО. Совет-америан харилсаан, уласхоорондын бадалгай гол шухала асуудалуудта...

БОЛГАРИИН ҺАЙНДЭР

ССФН. Социалис революциин 41-дэхи жэзэй оёе ардайн Болгарийн ажалда бэйр жабхалантайгаар һайндэрлэб.

дэхи урда тээ хани ёһоний мурсыёоний дүнгүүд согсолдог. ТАРАШАДАЙ СЛЕТ ДЭЭРЭ

ТҮҮХЭТЭ УДХА ШАНАРТАЙ ҮЙЛЭ ХЭРЭГ

БОНИ. ФРГ-гэй болон СССР-эй хоорондо ашиоматисна харилсаанай тогтоодоһоор 30 жэзэй ой хадаа түүхэтэ удха шанартай үйлэ хэрэг болон гэжэ Германийн Коммунист партия Түүрүүлгшэ Г. Мис «Унзэр цайт» газетын түрүү бэшэг соо бэстэн.

США-гай КОМПАТРИИ ЦК-гай МЭДҮҮЛГЭ

НЬЮ-ЙОРК. США-гай Коммунист партия Центральна Комитет замбуулиной дайдада буйт зэбсэгүүдэ гаргаха гэгэн Сагаан байшангай аюуланууды эрд бургуушагад, буйт зэбсэгүүдэ бүтээн гаргалгы үргөдхэ политикнаа дары зогсооо эрилтэ таһанай байгаа.

ХАЛХЫН-ГОЛОЙ БААТАРНУУД ТУХАЙ

Халхын-Голой байлдаануудай үедэ Советскэ Союзай Геройн нэрэ ээргэдэ 70 сэрэгшэ, МНР-эй Баатарай нэрэ ээргэдэ 12 хүн хуртоо. Алард суудаа гараһан летицидүр майор С. И. Гринцевич, майор Г. П. Краченко, командир Я. В. Самушкин гэшүд орон дотороо түрүүлсн Советскэ Союзай хоёр дахин Герой болоһон байна. МНР-гэй Баатарай нэрэ ээргэ Г. К. Жуков, И. И. Федосин гэшүд хоёрто олгодоо. Ямар бөө тэршалга харууһангай түүлэ эдэ нэрэ ээргүүдэ олгодоо би тийхэдэ дайшалхы зан тухайн хэлээтэй, мүн тээрэнэ намтарууд ном соо үтэнхэй.

АРАДАЙ ХҮГЖЭМЭЙ ҺАЙНДЭР

УЛААН-БААТАР. Азини ороһуудай хүгжэмэй долоодохи фестивал Монголой нийслэл хотодо нээгдэб. 20 гаран гурван, тэрэ тоодо Советскэ Союзай хүгжэмэй коллективүүд тэрээндэ хабаадана.

КОММУНИС ГАЗЕТЫН ҺАЙНДЭР

ЛНССАБОН. Эндэхи Алтан-Ажуда гэжэ парк соо элдэб үгийн түгүүд даһан һамилсаһан, хүгжэм эдэлһэн байгаа. Португалии Компартияи түбэн орган — Ампартэй гэжэ газетэй заншалта һайндэр эндэ нээгдэб.

НДПА-гай ЦК-гай ПОЛИТБЮРОГОЙ ЗАСЕДАНИ

КАБУЛ. Афганистанай Арадан-демократическэ партияи (НДПА) ЦК-гай Политбюрогой ээлжээтэ заседани эндэ болбоо. НДПА-гай ЦК-гай Генеральна секретарь, ДРА-гай Революционно Советэй Түүрүүлгшэ Б. Кармаль хилэ шадар ажаһуудлаг угсаатанай дээдэ дийрбье зарлаха тухай элдэбхэл тэрэн дээрэ хэв тухайн хэлэ. Афганистанай нэгдэлбэ бэхжүүлгэдэ, бүхы нацинууд ба арад үндэ...

УРАГА ДЭЭРЭ

Увжам Хэнжэнь голлоон Ушхайта нотагта Дашын Дугартан гэж шэнэ айл хоридохи зүүн жэзэй эхэр мүн дэлөөд, удааншье байнгуй табан хубуудтай болоһон юм. Тэд Дугар Балма хоёр гагди табан хургадтал адли бата бэхи, таһаршагүй эбтэй ээтэй хубуудынгээ зөл жэргалье хараха, үзэхэ хуби зэвэггүй байшоо һэн. Иимэ-һэнэй гэжэй ажалье эрилхэ. Дүүрэгтэй хүмүүжүүлжэ, хүн болгохо гэжэ мэтэ бүхы асуудлуудта хөмөгэй аха Жимбэ-Жамсын толгойдо тудһанин гайхалтай бэшэ.

УРАГА ДЭЭРЭ

Увжам Хэнжэнь голлоон Ушхайта нотагта Дашын Дугартан гэж шэнэ айл хоридохи зүүн жэзэй эхэр мүн дэлөөд, удааншье байнгуй табан хубуудтай болоһон юм. Тэд Дугар Балма хоёр гагди табан хургадтал адли бата бэхи, таһаршагүй эбтэй ээтэй хубуудынгээ зөл жэргалье хараха, үзэхэ хуби зэвэггүй байшоо һэн. Иимэ-һэнэй гэжэй ажалье эрилхэ. Дүүрэгтэй хүмүүжүүлжэ, хүн болгохо гэжэ мэтэ бүхы асуудлуудта хөмөгэй аха Жимбэ-Жамсын толгойдо тудһанин гайхалтай бэшэ.

